

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/katowice/materialy-edukacyjne/znaczkio-okolicznosciowe/167761,Orzel-slaski-74-Gornoslaskiego-Pulku-Piechoty.html>

06.05.2024, 21:19

Orzeł śląski 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty

Odznaka pamiątkowa "Orzeł śląski 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty" wydana z okazji 100. rocznicy objęcia Górnego Śląska przez Rzeczpospolitą 1922-2022

Rys historyczny odznaki

W dziejach symboliki 74 Pułku Piechoty jednym z najważniejszych był rok 1929. Wtedy to z okazji X-lecia istnienia jednostki zatwierdzono oficjalny wzór odznaki pułkowej, nadano pułkowi przydomek „Górnośląski” oraz przyznano prawo do noszenia na łapkach kurtek mundurowych i płaszczy odznaki orła śląskiego, co zostało potwierdzone w Dzienniku Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 29 października 1929 roku:

(...) 324.

B.Og.Org.4321 Org.

Przyznanie 74 p.p. nazwy „74 górnośląski pułk piechoty” i oznaki „orła śląskiego”.

Przyznaję następującą nazwę 74 p.p.:

„74 górnośląski pułk piechoty”.

Nazwa ta nie obowiązuje w korespondencji służbowej władz wyższych do pułku, ani też w O. de B. czasu pokojowego i planu mob.

2) Jednocześnie przyznaję 74 p.p. prawo noszenia na łapkach kurtki i płaszcza oznaki „orła śląskiego” (złoty oksydowany), według wzoru, jak załącznik Nr 1(...).

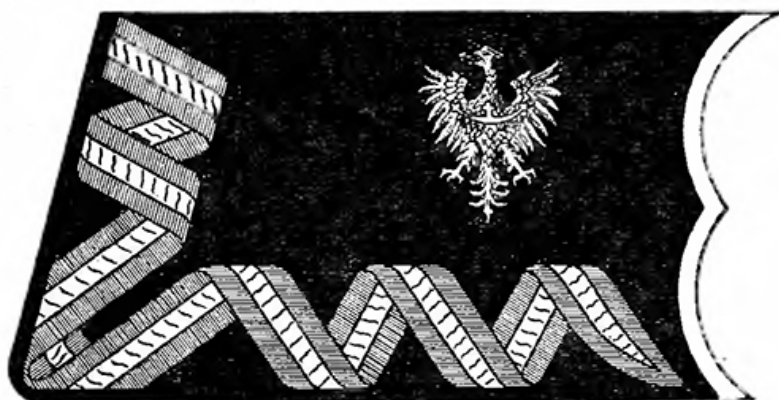
Załącznik Nr 1 do Dz. Rozk. Nr 33/29 poz. 324.

Wzór orła śląskiego

(...) Orzeł śląski złoty oksydowany umieszczony nad drugim załamaniem wężyka na patce, odstęp od górnej krawędzi 0,5 cm. Na płaszcz ten sam orzeł śląski umieszczony pod odznakami broni w odstępie 0,5 cm od tychże w środku.

Załącznik Nr 1 do Dz. Rozk. Nr 33/29 poz. 324.

W Z Ó R O R Ł A Ś Ł A Ś K I E G O

LEGENDA: ORZEŁ ŚLĄSKI ZŁOTY OKSYDOWANY
UMIESZCZONY NAD DRUGIM ZAŁAMANIEM WĘŻYKA NA
PATCÉ, ODSTĘP OD GÓRNEJ KRAWĘDZI 0,5 CM.
NA PŁASZCZ TEN SAM ORZEŁ ŚLĄSKI UMIESZCZONY POD
ODZNAKAMI BRONI W ODSTĘPIE 0,5 CM. OD TYCHŻE
W ŚRODKU.

Ustanowienie wzoru odznaki pamiątkowej pułku, nadanie nowej nazwy „74 Górnos Śląski Pułk Piechoty” oraz przyznanie prawa do noszenia odznaki orła śląskiego na łapkach kurtki mundurowej i płaszczu, było formą upamiętnienia udziału pułku w operacji objęcia części Górnego Śląska przez Rzeczpospolitą w 1922 roku, a także uznaniem roli jaką w kolejnych latach pułk odgrywał w życiu lokalnej społeczności oraz zasług w codziennej pracy na rzecz krzewienia polskości na ziemi lublinieckiej. Sam fakt przyznania prawa do noszenia odznaki orła śląskiego stanowił duże wyróżnienie i zaliczał 74 Gpp do grona doborowych pułków piechoty Wojska Polskiego.

Replika odznaki

Replikę wykonano na podstawie oryginalnego orła śląskiego 74 Gpp odnalezionego na jednym z pól bitewnych z września 1939 roku, który znajduje się w zbiorach Muzeum Regionalnego im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku.

Wymiary orła ok. 26 x 21 mm

Pomysł i koordynacja projektu: Adam Kurus

Odnaka pamiątkowa
"Orzeł śląski 74
Górnośląskiego Pułku
Piechoty"

Odnaka pamiątkowa
"Orzeł śląski 74
Górnośląskiego Pułku
Piechoty"

Odnaka pamiątkowa
"Orzeł śląski 74
Górnośląskiego Pułku
Piechoty"

Odnaka pamiątkowa
"Orzeł śląski 74
Górnośląskiego Pułku
Piechoty"

Odnaka pamiątkowa
"Orzeł śląski 74
Górnośląskiego Pułku
Piechoty"

Odnaka pamiątkowa
"Orzeł śląski 74
Górnośląskiego Pułku
Piechoty"

Tekst umieszczony na blisterze:

W czerwcu 1922 r. Wojsko Polskie przeprowadziło operację objęcia części Górnego Śląska przyznanej Rzeczypospolitej na mocy decyzji Konferencji Ambasadorów z 20 października 1921 r. Jedną z polskich jednostek biorących udział w operacji był 74 Pułk Piechoty.

23 czerwca, pułk przetransportowano koleją z Biedruska, przez Częstochowę, do Herbów Polskich, gdzie włączono go w skład Północnej Grupy Operacyjnej gen. broni Stanisława Szeptyckiego, która miała zająć północną część Górnego Śląska. 74 Pułk Piechoty włączono w skład zgrupowania płk. Włodzimierza Bokszczanina, które otrzymało zadanie zajęcia powiatu lublinieckiego. 26 czerwca, o godz. 8.30 pułk przekroczył granicę w Herbach Śląskich, a następnie, po przemaszerowaniu przez kolejne miejscowości, punktualnie o godz. 11.30 uroczyście wkroczył do Lublińca, który stał się odtąd pokojowym garnizonem 74 Pułku Piechoty.

Na pamiątkę tamtych wydarzeń, rozkazem opublikowanym w Dzienniku Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych z 29 października 1929 r., 74 Pułkowi Piechoty przyznano oficjalny przydomek "Górnośląski". Wraz z nową nazwą żołnierzom pułku przyznano także prawo do noszenia na łapkach kurtek mundurowych i płaszczy odznaki orła śląskiego, którego zatwierdzony wzór zamieszczono w załączniku do Dziennika Rozkazów. Tym samym 74 Górnośląski Pułk Piechoty był jedynym pułkiem Wojska Polskiego, który wyróżniono w ten sposób za udział w operacji objęcia części Górnego Śląska przez Rzeczypospolitą w 1922 r.

Blister odznaki Orzeł śląski
74 Górnośląskiego Pułku
Piechoty-1

Blister odznaki Orzeł śląski
74 Górnos Śląskiego Pułku
Piechoty-2

Bibliografia

A. Kurus, Oddział Wydzielony "Lubliniec". Działania bojowe 74 Górnos Śląskiego Pułku Piechoty w ramach Oddziału Wydzielonego "Lubliniec" 1 IX 1939, Oświęcim 2018.

Dziennik Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych, Rok XII, Nr 33 z dnia 29 października 1929 r.

Załącznik Nr 1 do Dziennika Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych, Rok XII, Nr 33 z dnia 29 października 1929 r.

Fotografie archiwalne ze zbiorów Adama Kurusa.

Opcje strony